

10 WEEKS

Geef gewoon geld

Persoonlijke verhalen over armoede bestrijden met cash

Temporary cash
for permanent change

* Geef mensen geld en laat ze zelf beslissen

In de wereld van de hulp voltrekt zich in stilte een revolutie. Geld neemt langzaam maar zeker de plaats in van traditionele vormen van steun. Waar hulporganisaties vroeger een waterput of schoolgebouw aanlegden, maken ze tegenwoordig ook gewoon geld over. De reden daarvoor is simpel: *het werkt*. Geef mensen tijdelijk geld en ze veranderen zelf hun leven permanent. Onderzoek wereldwijd laat keer op keer zien dat *cash transfers* armoede effectief bestrijden, relatief goedkoop zijn en de kans op corruptie verkleinen. Je kan het geld immers direct overmaken naar degene voor wie het bestemd is.

100WEEKS is in Europa een van de pioniers op het gebied van *direct giving*. Wij geloven dat je mensen in extreme armoede het beste helpt door ze de kans te geven zelf hun leven te veranderen. Daarom geven we ze elke week een klein bedrag, zo'n 8 euro, 100 weken lang. Dat geld maken we over op een simpele mobiele telefoon die ze van 100WEEKS krijgen: *mobile money*, een systeem dat in de meeste

Afrikaanse landen gemeengoed is. Behalve geld geven we ook trainingen in groepsverband. Hier leren deelnemers niet alleen cruciale vaardigheden waarmee ze hun leven weer op de rails krijgen, de groepen bieden ook een sociaal vangnet dat ze vaak missen en stellen hen in staat te leren van elkaar.

Laat mensen investeren in zichzelf

Een bestaan in extreme armoede is vaak een dagelijkse strijd om te overleven. De wekelijkse stortingen geven ontvangers de kans om op adem te komen en hun bakens te verzetten. Waar ter wereld we ook werken, we zien altijd hetzelfde patroon. 100WEEKS-deelnemers zorgen eerst dat de basisbehoefte op orde zijn: eten, een dak boven het hoofd, de kinderen naar school. Daarna kijken ze naar de toekomst en gaan ze investeren in zichzelf. Ze kopen een lapje grond en bouwen een eigen huisje zodat ze geen huur meer hoeven te betalen. Vaak zetten ze een eigen zaak of handeltje op, waardoor ze ook nadat hun 100WEEKS voorbij zijn verzekerd blijven van een inkomen.

Annonciata

De verhalen van de vrouwen in dit boekje zijn allemaal verschillend. Wat hen bindt is 100WEEKS en een wil om hun leven te verbeteren.

Geef aan vrouwen en je geeft aan iedereen

100WEEKS geeft alleen aan vrouwen. Dat is de beste manier om zeker te weten dat het geld ook terecht komt bij andere gezinsleden. Natuurlijk spelen de mannen in die gezinnen ook een belangrijke rol. In dit boekje lees je ook over hen.

Sinds onze oprichting in 2015 namen meer dan 1.300 vrouwen in Rwanda, Oeganda, Ghana en Ivoorkust deel aan het 100WEEKS-programma. De laatste tijd gaat het hard. Vorig jaar verdubbelde het aantal deelnemers en dit jaar verwachten we eenzelfde groei.

Hoe 100WEEKS werkt

In dit boek vertellen acht vrouwen hoe geld hun leven ingrijpend veranderd heeft. Zij hebben allemaal deelgenomen aan het 100WEEKS-programma. Je leest hoe ze de wekelijkse stortingen besteden, wat voor impact dit heeft op hun dagelijks leven en wordt zo getuige van hun pogingen een beter bestaan op te bouwen. Dat doen ze op hun eigen manier, omdat zij zelf het beste weten wat voor hen werkt.

Musanze in Rwanda: weinig geld, veel hoop

De vrouwen wonen in Noord-Rwanda, in het district Musanze. De gelijknamige provincie stad die de kern daarvan vormt ligt pal aan het Volcanoes National Park, een klein stukje regenwoud dat sommige van de laatste berggorilla's op aarde herbergt. Veel mensen in Musanze leven in extreme armoede. Toch is het dagelijks leven er altijd in beweging en maakt het gebied, net als Rwanda, een economische bloeiperiode door. Er is weinig geld, maar veel hoop. Een goede plek om te beginnen als je extreme armoede wereldwijd wilt bestrijden.

Eerlijk en transparant

De verhalen van de vrouwen in dit boekje zijn allemaal verschillend. Wat hen bindt is 100WEEKS en een wil om hun leven te verbeteren. Dat lukt vaak, maar niet altijd. Je zult dus niet alleen succesverhalen lezen. 100WEEKS gelooft in transparantie. We willen je niet laten zien hoe het zou moeten zijn, maar hoe het echt is.

Rwanda: geboorteplaats van 100WEEKS
 Rwanda is het eerste land waar 100WEEKS actief was en het centraal-Afrikaanse staatje vormt nog steeds het zwaartepunt van het programma. Sinds de genocide van 1994 wordt het land gekenmerkt door (relatieve) politieke stabiliteit en economische groei, wat kansen schept voor mensen die in extreme armoede leven.

Musanze
 In Musanze, een district in Noord-Rwanda op de grens met Oeganda, wonen zo'n half miljoen mensen in een gebied dat ongeveer twee keer zo groot is als Amsterdam. Het district grenst aan een nationaal park dat bezoekers van over de hele wereld trekt. Het park herbergt sommige van de laatste berggorillas ter wereld. De vulkanen die boven de jungle uittorenen zijn overal in het gebied zichtbaar.

Annonciata

Laat zien dat een huishouden ook zonder mannen kan

Annonciata

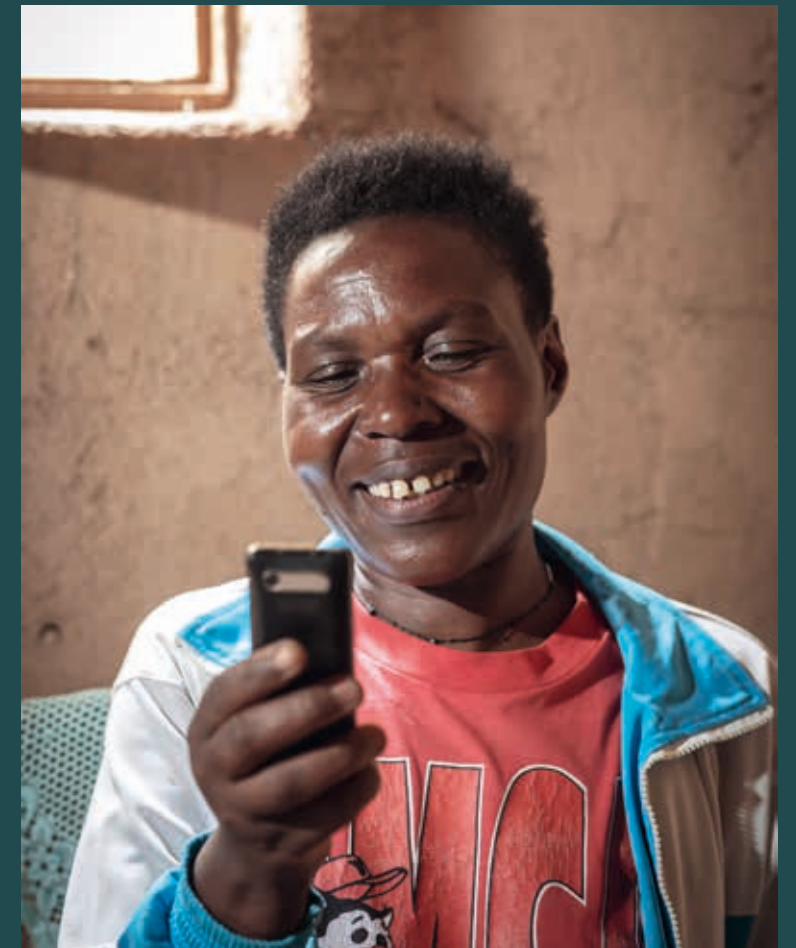
Het is 1998: Annonciata Muhawenimana, dan nog maar 18 jaar oud, neemt 's ochtends afscheid van haar man om op het land te gaan werken. Ineens klinkt een schot. Militairen trekken Busogo binnen en richten een bloedbad aan. Iedereen stuift uiteen, op zoek naar een schuilplaats. Annonciata weet zich met haar pasgeboren dochter te verstoppen in de jungle aan de voet van de Karisimbivulkaan. Pas na een paar dagen in de wildernis durft ze weer naar buiten te komen. Ze keert terug naar een leeg huis. Haar man is verdwenen.

Vandaag, 22 jaar later, weet ze nog altijd niet wat er met hem gebeurd is. Ze woont nog steeds samen met haar dochter in hetzelfde huis dat ze die ochtend verliet, een relatief ruime woning die haar vader gebouwd heeft. Hij overleed ook al meer dan 20 jaar geleden. Haar 62-jarige moeder woont nog bij hen in huis. Zo'n huishouden met uitsluitend vrouwen is in Rwanda bijzonder. "Toen ik jong was waren er veel bewonderaars, maar niemand wilde ook mijn dochter erbij hebben", zegt Annonciata. "Ze hadden geen zin om het kind van een ander op te voeden. Ik moest kiezen dus. Maar die keuze was makkelijk."

Nooit genoeg om te investeren

Een van de redenen dat Annonciata zo goed in de huwelijksmarkt lag was de erfenis die ze meekreeg: een lap grond ter grootte van een kwart voetbalveld waarop ze nu aardappels verbouwt. In theorie ruim voldoende om van te leven, maar voordat ze aan haar 100WEEKS begon was het sappelen. "Er was altijd te weinig geld", vertelt Annonciata in haar woonkamer onder een glimmend dak van roestvrijstalen golfplaat. "Voor aardappelzaad, voor pesticide, voor compost." Gevolg: de oogst viel altijd tegen waardoor er geen geld was om te investeren in goede spullen wanneer er opnieuw gezaaid moest worden. Een vicieuze cirkel die niet alleen het gezin jarenlang in armoede hield, maar ook het lot van volgende generaties al jong leek te bezegelen.

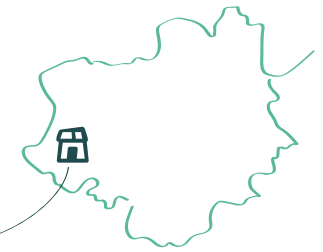
Het scheelde weinig, of de dochter van Annonciata had geen vervolgoopleiding kunnen doen. Een lening van 100.000 RwF, zo'n 100 euro, bood uiteindelijk soelaas, maar Annonciata schaamde zich dat ze zich zo diep in de schulden had moeten steken. Het huis, ooit de trots van haar ouders, raakte ook langzaam in verval door geldgebrek. Het rieten dak begon gaten te vertonen. "Op het laatst zaten we in de woonkamer met paraplu's", vertelt Annonciata.

“Toen ik jong was waren er veel bewonderaars, maar niemand wilde ook mijn dochter erbij hebben.”

Busogo

100WEEKS doorbrak de vicieuze cirkel

In augustus van 2019 sloot Annonciata het 100WEEKS-programma af. Het dak is nu gerepareerd, de lening afbetaald. De schuur staat vol met aardappelzaad en pesticide, en in het drukke deel van het landbouwseizoen kan Annonciata zich zelfs wat hulp veroorloven. Op het land is een vriendin in de weer met een pomp en een spuit om aardappelluis te bestrijden. Ze krijgt daarvoor 1.500 RwF (zo'n anderhalve euro) per dag, een stuk meer dan gebruikelijk op de lokale arbeidsmarkt. Ze verwacht 700 kilo aardappelen te kunnen oogsten over een maand. Op de markt levert dat ongeveer 1.400 euro op. Tijdens de wekelijkse coachingsessies van 100WEEKS heeft ze een strakke boekhouding leren voeren, iets waar ze nu nog elke dag profijt van heeft. Om te voorkomen dat ze te afhankelijk wordt van één inkomstenbron houdt ze ook schapen. De dieren zijn een bron van goedkope bemesting, wat goed van pas komt bij het aardappels poten.

De enige vrouw in een mannenwereld

De drie vrouwen in het huis zijn close. Inmiddels zou Annonciata het niet meer anders willen. Toch heeft het ook nadelen om geen man erbij te hebben. Niet alleen scheelt het een paar handen voor bij het werk op het land, veiligheid is soms ook een issue. Een paar maanden terug nog werd een schaap gestolen. Annonciata's dochter slaapt daarom nu in een kamer aanpalend aan de stal. In het raamkozijn heeft ze haar spullen uitgestald. Speciale haargel, een handspiegel, een kam. “Ze is een beetje ijdel”, lacht Annonciata.

Haar dochter volgt nu een opleiding bouwtechniek. Thuis is ze omgeven door vrouwen, op school is het precies omgekeerd. Ze is daar een van de weinige meisjes in een mannenwereld. Een slimme ook, zegt haar moeder. Doordat ze naar school gaat kan ze niet meehelpen op het land. Eggen, zaaien, oogsten: veel van het werk doet Annonciata zelf. Maar voor haar dochter, die ze 22 jaar geleden in haar armen had toen ze uit de jungle terugkeerde naar Busogo, ziet ze een beter leven weggelegd. “Het is een slimme meid”, zegt Annonciata. “Dat geeft hoop.”

Epiphane
=

*Leerde op
eigen benen
te staan*

Epiphane

Een koe: dat was het enige wat Jean, de man van Epiphane Twizerimana (32), haar naliet toen hij begin 2018 overleed na te zijn geschept door een motorfiets. Epiphane stond er ineens alleen voor. Haar kinderen Jean-Paul (7) en Odile (10) waren volledig van haar afhankelijk. Tijd om te rouwen om het verlies was er nauwelijks. Er moest zo snel mogelijk brood op de plank. Epiphane verkocht de koe op de markt voor 200.000 RwF (zo'n 200 euro) en besloot al het geld te investeren in een kleine winkel. Ze huurde een pand aan een drukke winkelstraat in Gatsata en kocht een paar zakken graan, bonen en rijst. Een van de eerste zakken rijst die ze aanschafte staat nog op de grond voor de kassa. Een tekst op de zijkant verradt de herkomst: Dar es Salaam, een havenstad aan de Afrikaanse oostkust. De halfvolle zak is een stille getuige van de moeilijke start die Epiphane's winkel doormaakte.

Overleven liet geen ruimte om vooruit te kijken

“Mensen kwamen de zaak binnen en vroegen naar van alles, maar niet naar rijst of graan”, herinnert Epiphane zich. Een ontoereikend assortiment betekende dat er weinig klanten kwamen. Op de beste dagen hield ze maar 1.500 RwF aan winst

over. Anderhalve euro: ternauwernood genoeg om van te leven, te weinig om mee te investeren. Het geld van de erfenis was op en ze leek nu al vast te zitten in de armoedeval: alleen in staat om genoeg geld bij elkaar te schrapen om de volgende week door te komen, nooit voldoende om naar een volgend jaar te kijken. Toen liet een lokale medewerker van 100WEEKS-partner Caritas zijn oog op haar vallen voor een groep die halverwege 2018 van start ging. Epiphane kreeg een mobieltje uitgereikt en wekelijks 8 euro overgemaakt. Dankzij die stortingen had ze voldoende om van te eten en kon ze het volledige inkomen uit haar buurtsuper investeren in haar eigen zaak.

Ze deed wat ze al lang wilde doen en breidde het assortiment drastisch uit met allerlei soorten huisraad: drankjes, olie, schoonmaakmiddelen, scheerspullen, snoepgoed en pasta. Elke week kwamen er wat producten bij, totdat haar buurtsuper het beste aanbod van de straat had. Het is wel een behoorlijke klus om die inventaris te managen, maar de dagwinst is dan ook ongeveer vier keer hoger dan vroeger. Ze verdient nu 6.000 RwF per dag, zo'n 6 euro.

“Mensen kwamen de zaak binnen en vroegen naar van alles, maar niet naar rijst of graan”

“Ik doe het beter dan alle vrouwen.
En alle mannen eigenlijk.”

**“Ik doe het beter dan alle vrouwen.
En alle mannen eigenlijk”**

Voor het eerst in haar leven staat Epiphane nu volledig op eigen benen. Het buurtje waar ze haar winkel heeft opgetrokken is wel erg conservatief. De meeste inwoners zijn dagloners of fabrieksarbeiders. Een vrouw die alleen de kost verdient, is er een zeldzaamheid. Haar succes oogst er bewondering, maar trekt ook scheve ogen. “Ik doe het inmiddels beter dan alle vrouwen in de straat. Beter dan alle mannen ook eigenlijk”, zegt Epiphane feitelijk.

Achter haar rug wordt er gekletst, zoals dat gaat in een klein dorp. Haar investeringen zijn niet onopgemerkt gebleven. “Ze zeggen dat ik het geld heb verdiend in de prostitutie”, weet Epiphane. “Ze doen maar. Ik weet zelf wat ik bereikt heb.” Voorlopig houdt ze de bron van haar inkomsten voor zichzelf in de winkelstraat. Haar woonplaats Nemba, waar ze wekelijks bijeenkomt met andere 100WEEKS-deelnemers, ligt aan de andere kant van een hoge heuvel. Dat schept afstand tussen haar en de jaloerse ondernemers. Als ze de winkel ‘s nachts verlaat gaan er wel twee stevige sloten op de deur.

Epiphane ziet het als de prijs van haar succes. Odile, haar oudste dochter, hangt voor de kassa rond in een mooie donkerblauwe jurk die haar moeder zich nu makkelijk kan veroorloven. Ze denkt nog vaak aan Jean. Als hij er nog was zou het haar niet zo moeilijk worden gemaakt, weet Epiphane. Toch betwijfelt ze of Jean wel talent had voor het buurtsupervak. Vooral het beheer van het assortiment was niet zijn sterke kant geweest, vermoedt ze. “Als je een krat bier bij hem in de buurt liet staan waren er vaak ineens twee flessen uit verdwenen.” Ze lacht even hard waarna haar gezicht ineens weer betreft.

“Ik probeer vooruit te kijken” zegt Epiphane gedecideerd. Nu de winkel goed loopt wil ze investeren in een stukje grond om gewassen op te verbouwen. Een investering die zich pas over maanden zal terugbetalen, maar nu overleven geen dagelijkse strijd meer is, is de toekomst weer begaanbaar gebied.

Salomé

*Haar succes
gaf anderen werk*

Salomé

Het is zes uur 's avonds, maar de werkdag zit er nog lang niet op in de bakkerij van Salomé Njirabaritonda (54). Met een luid gesis vallen er weer drie dozijn deegbollen in het hete vet. Jean D'Amour Munyaneza, de 27-jarige zoon van Salomé, houdt de olie in beweging met een grote houten lepel terwijl een collega buiten hout hakt om het vuur bij te stoken. De hitte van de vlammen wordt via de schoorsteen naar een aanpalende kamer geleid waar de volgende partij broodjes in blikjes staat te rijzen. In weer een andere kamer staan kratten vol met het eindproduct van deze lopende band: imbada, een Rwandese specialiteit die het midden houdt tussen vers brood en een oliebol. De volgende ochtend zal een collega de kratjes voor zonsopgang op de fiets naar de klanten rijden. De bakkerij voedt zo mensen in de wijde omgeving van Kampanga, het dorp waar de bakkerij gevestigd is.

Moeder en zoon, samen in zaken

Twee jaar geleden kon Salomé de eindjes nauwelijks aan elkaar kopen. Ze verdiende een klein beetje geld met de verkoop van sorghum dat ze zelf verbouwde.

Haar zoon Jean had een elektriciensdiploma, maar hij zat vaak zonder werk. Toen zijn moeder voor het 100WEEKS-programma geselecteerd werd deed hij haar daarom een voorstel. Salomé zou de helft van al haar 100WEEKS-geld, ongeveer 400.000 RwF (400 euro), investeren in een bakkerij die ze samen zouden opzetten. Jean zou hetzelfde bedrag inleggen: al zijn spaargeld.

Het bleek een slimme zet. De bakkerij opende nog geen jaar geleden de deuren en draait inmiddels een dagomzet van zo'n 200.000 RwF (200 euro). "Mensen hebben altijd brood nodig", lacht Jan terwijl hij de pan met hete olie in de gaten houdt. De rook prikt in zijn ogen en het zweet staat op zijn voorhoofd. Toch moet Jean lachen om de vraag of hij zijn oude baan nooit mist. "Ik heb nu elke dag werk. Dat is voor mij het belangrijkste."

Ieder familielid heeft zijn eigen taak: Salomé houdt zich bezig met de verkoop en zorgt dat de broodjes klaar staan voor transport. Haar man is ook vaak in de bakkerij te zien met een groot kasboek onder de arm.

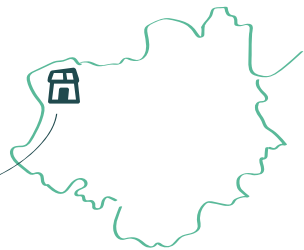

“Ik heb nu elke dag werk. Dat is voor mij het belangrijkste.”

“Mensen kunnen soms niet geloven dat we zoveel verdienen met alleen de bakkerij.”

Kampanga

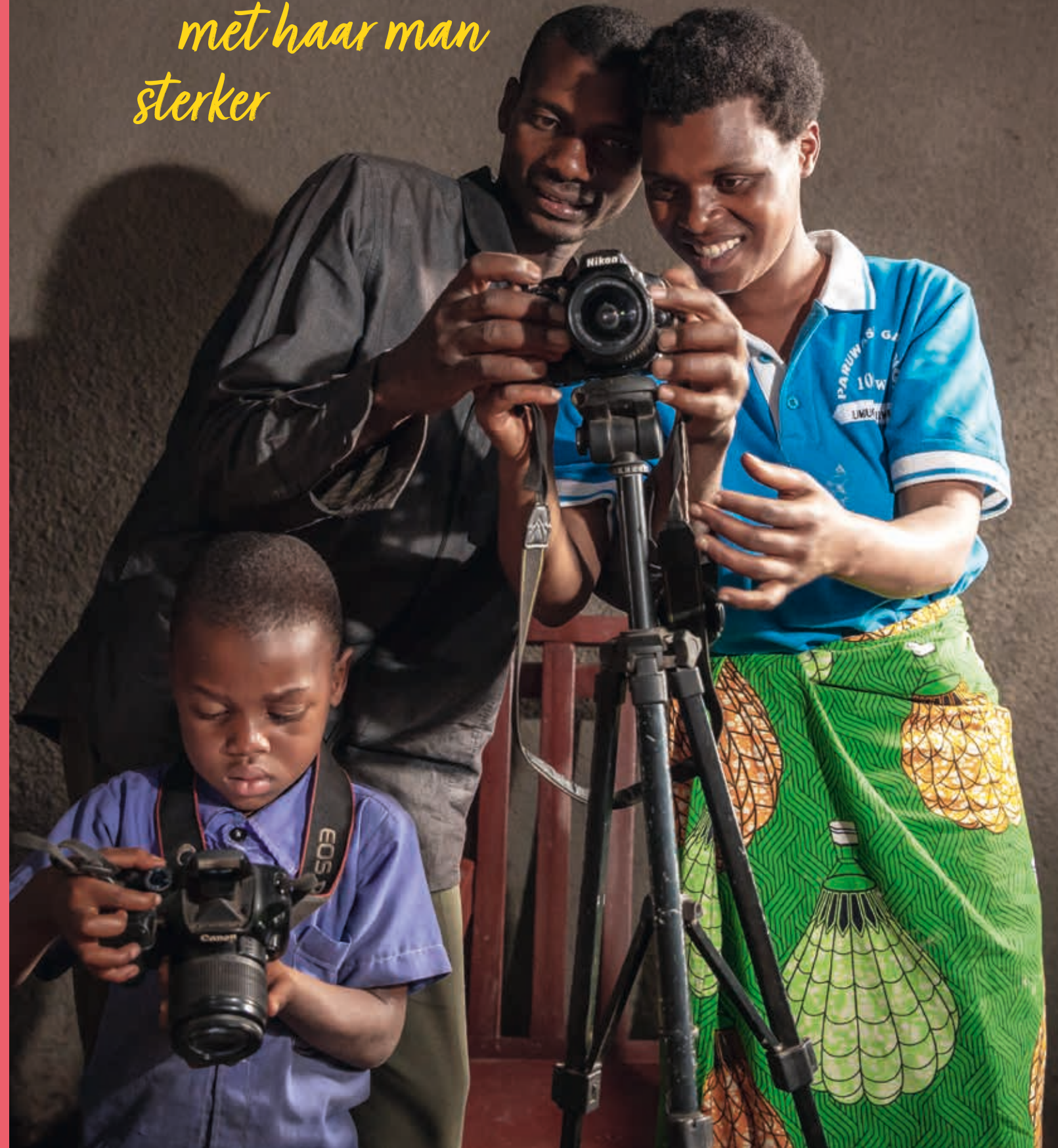
Hij doet de financiën. Per partner maken ze zo’n 50.000 RwF (50 euro) winst per week: een zeer goed inkomen naar lokale begrippen. Zoon Jean legt daarvan elke week 30.000 RwF opzij. Zo heeft hij al behoorlijke financiële reserves opgebouwd. Zijn zoontjes, die pal naast de bakkerij wonen in hun vaders huis, zal het geld een worst wezen. Ze vinden het vooral fijn dat er altijd lekker warm brood voorhanden is. Regelmatig rennen de jongens giechelend de bakkerij binnen om samen met vriendjes om een verse imbada te vragen.

Een klein beetje hulp maakt een veel groter verschil
De familie is niet de enige die wel vaart bij het succes van de bakkerij. Om de groei bij te kunnen benen hebben ze gestaag meer mensen moeten aannemen. Inmiddels zijn er vijf man in dienst die allen zo’n 50.000 RwF per maand verdienen en hun gezinnen daarmee onderhouden. Het succes van de imbada-bakkerij laat zien hoe een klein beetje financiële steun een veel groter verschil kan maken: het multiplier-effect.

In de gemeenschap is er veel bewondering voor het werk van Salomé. Toch zijn er ook wel eens scheve gezichten. “Mensen kunnen soms niet geloven dat we zoveel verdienen met alleen de bakkerij”, lacht Salomé. Ze probeert daarom haar burens te laten delen in haar rijkdom. Laatst gaf ze nog een schaap aan een dorpsgenoot die het niet breed had. Ze kan het zelf toch makkelijk missen. Net als haar zoon spaart ze daarnaast ook flink, geld dat ze wil gebruiken om de bakkerij grondig te verbouwen. Nu is die nog gevestigd in een uit stro en leem opgetrokken woning, binnenkort moet in plaats daarvan een strak stenen gebouw verrijzen dat makkelijker schoon te houden is en waarin meer geproduceerd kan worden. Over de afzetmarkt maakt Salomé zich geen zorgen. Mensen hebben altijd brood nodig.

Claudine

*Staat samen
met haar man
sterker*

Claudine

Claudine Uwingabire (toen nog 18) volgde een kleermakersopleiding in het centrum van het drukke stadje Musanze. Een van haar leraren had haar op pad gestuurd om hete kolen te vinden. Die had ze nodig om een ouderwets strijkijzer mee te vullen. Ze toog naar een restaurant verderop in de straat waar ze nog nooit eerder geweest was. Op een klein bord stond de naam van de zaak: Umurava, het Rwandese woord voor moeder. Binnen stond ze ineens oog in oog met de eigenaar, de knappe 21-jarige Jean de Dieu Uwineza. Liefde op het eerste gezicht was het misschien niet, maar lang liet ze zeker niet op zich wachten. Claudine moet lachen als ze eraan terugdenkt. Jean, een wees die zijn ouders verloor tijdens de genocide van 1994, kon moeilijk met de hulp van zijn familie om haar hand vragen, zoals het traditioneel hoort in Rwanda. Jean trok daarom de stoute schoenen aan en toog alleen naar het huis van Claudine's ouders om het zelf maar te doen. Ongehoord, volgens de mores van het Rwandese platteland. "Mijn ouders dachten eerst dat hij gek geworden was", lacht Claudine. Een week later trok ze bij hem in.

Van huurder tot eigenaar

Vijf jaar later staat Claudine in haar eigen café in Gahunga achter de bar. Het is net drie uur geweest en de zaak stroomt langzaam vol met gasten. Een volle mok lokaal gebrouwen bananenbier kost hier 500 RwF (zo'n 50 eurocent). Primus, bier dat door een werkmaatschappij van Heineken wordt gebrouwen, kost wat meer. Elke dag gaat er voor zo'n 60 euro bier over de toonbank. De bar huist in een groot gebouw in een buitenwijk van Musanze. Claudine huurde er vroeger een kamer. Nu zijn zij en haar man eigenaar. Het restaurant heeft Jean lang geleden gesloten. "De kosten waren hoog en er waren niet altijd evenveel klanten", zegt Claudine. "Deze bar is veel winstgevender."

De bar is niet het enige bedrijfje dat het stel samen runt. In een stal naast hun huis hebben de twee een kleine varkenshouderij. Jean werkt daarnaast als fotograaf. Het 100WEEKS-geld gaf ze de kans te investeren. "Ik moest een camera huren vroeger", zegt Jean. "Dat drukt de winst, en je leert minder snel goed fotograferen." Nu heeft hij een eigen

“Maar wij zijn partners.
Wat voor zaken we ook doen,
we doen het altijd samen.”

Canon EOS 550D. Claudine importeerde te voet spullen uit Oeganda om die in Musanze met winst te verkopen. Zwaar en gevaarlijk werk. Dankzij de kredietwaardigheid die 100WEEKS haar bood kon ze geld lenen om het cafépand te kopen. Over een maand is die lening afbetaald.

Samen sterker

Het is veel werk om alle ballen in de lucht te houden, maar Claudine en Jean hebben elkaar. De meeste stelletjes die ze kennen hebben alle twee hun eigen werk. “Maar wij zijn partners”, zegt Claudine. “Wat voor zaken we ook doen, we doen het altijd samen.”

Hun dagschema laat mooi zien hoe de twee elkaar steunen. Het stel gaat om 9 uur slapen en Jean staat vier uur later alweer op voor een ritje naar de bananenbierverkoper. De kroegen van Musanze openen al vroeg in de ochtend, dus ze worden ‘s nachts bevoorraad. Kort na middernacht is het beste bier al verkocht, dus het loont om er vroeg bij te zijn. Om drie uur ‘s nachts ligt Jean weer op één oor. Zijn vrouw staat drie uur later op om de deuren

van het café te openen. Jean kan dan nog een uurtje doorslapen voordat hij de oudste op de fiets naar school brengt. Daarna heeft hij tijd voor zijn fotowerk, terwijl Claudine het café in de gaten houdt. Om 12 uur lunchen de twee samen thuis. Zwaar vinden ze het geen van beiden. “Het was in het restaurant niet anders hoor”, zegt Jean. “Met je vrouw samenwerken is dan toch leuker.”

In de middag laat Jean aan Claudine zien hoe de camera werkt. Binnenkort gaat ze ook zelf op pad als fotograaf. De fotozaak groeit snel. De meeste klanten willen hun huwelijk of de doop van hun kind vastgelegd hebben, maar vorige week had Jean een bijzondere opdracht: hij mocht een traditionele Rwandese introductieceremonie fotograferen. De gehoopte bruidegom ging met vijf oudere familieleden naar het huis van zijn geliefde om haar ten huwelijk te vragen. Een moment in veel Rwandese levens, maar niet in dat van Jean en Claudine. Terwijl hij de foto's laat zien op het kleine scherm van zijn digitale camera, legt ze zachtjes een hand op zijn been.

Madeleine

Kreeg de ruimte om te leren van haar fouten

Madeleine

Als de middagklas in het dorp Gahunga pauze heeft stroomt het hele schoolgebouw in één adem leeg. Honderden kinderen rennen in luttele seconden de straat op, allemaal gekleed in de geruite overhemden die het uniform van de katholieke basisschool vormen. De droge bruinrode aarde onder hun voeten stuift op en boven de weg verrijst een grote stofwolk.

Een paar minuten lopen van de schoolpoorten staat Madeleine Mukashyaka (29) rustig naast haar kappersstoel. Dit is voor haar het teken dat er werk aan de winkel is. Zelfs voor Rwandese begrippen is dit een bijzonder kinderrijke omgeving. “We wonen eigenlijk op een goudmijn”, lacht ze, wijzend in de richting van de stroom kinderen die zich naar haar zaak verplaatst.

De school stelt strenge eisen aan het uiterlijk van de kinderen. Wie ongeknipt in de banken verschijnt, wordt naar huis gestuurd. De meeste kinderen laten het natuurlijk niet zo ver komen, dus elke dag melden zich zo’n 30 leerlingen bij Madeleine’s kapperszaakje voor een knipbeurt. Ze vraagt 100 RwF per kind, ongeveer 10 eurocent. Volwassenen betalen het dubbele. In een klein winkeltje recht naast het kapperszaakje verkoopt Madeleine ook nog snacks, snoep en schoolspulletjes, goed voor zo’n 30.000 RwF (30 euro) omzet per dag.

Tijdens piekuren, zoals deze schoolpauze, is het zo druk dat ze een assistent in dienst heeft. Terwijl hij de eerste klant knipt heeft zich al een rij gevormd voor het winkeltje. Madeleine neemt daar plaats achter de kassa.

Herinneringen aan armoede: huilen van de honger
Haar huidige onderneming mag een groot succes zijn, de weg ernaar toe ging voor Madeleine gepaard met vallen en opstaan. Voordat ze aan het 100WEEKS-programma begon verdiende ze haar geld als dagloner. Voor maar 700 RwF (70 eurocent) per dag bewerkte ze het land van een rijkere familie. Dagloners krijgen vaak een maaltijd van hun werkgever, maar Madeleine had dat geluk niet. Haar man Sabin verdiende als bouwvakker ongeveer het dubbele op een dag, maar hij was vaak werkloos. Van haar inkomen konden ze zich niet meer veroorloven dan twee bekers aard-appels en wat groente. Van het geld dat haar man binnenbracht kochten ze olie, soep en pap. Gas en elektriciteit waren luxes die ze zich niet konden veroorloven. Hun twee kinderen (nu 3 en 5) voeden had altijd de hoogste prioriteit, maar zelfs dat was soms moeilijk. Het huilen van de honger vormt voor Madeleine de zwaarste herinnering aan haar leven in armoede. “Schoenen, kleren, eten: je kan ze niet geven wat ze nodig hebben. Dat is het moeilijkste.”

“Schoenen, kleren, eten:
je kan ze niet geven wat ze nodig
hebben. Dat is het moeilijkste.”

“We wonen eigenlijk op een goudmijn.”

100WEEKS diende zich voor het eerst in hun leven aan in de vorm van coach Christine die langskwam op zoek naar nieuwe deelnemers. Madeleine reageerde in eerste instantie wantrouwig. Elke week een storting van 8.000 RwF: het klonk te mooi om waar te zijn, dus dat was het dan waarschijnlijk ook. Toen ze aan haar man vertelde dat de coach om haar identiteitsbewijs had gevraagd reageerde hij bezorgd. Wat als die vrouw een telefoonabonnement op haar naam had laten registreren?

100WEEKS gaf Madeleine de kans van haar fouten te leren

Toen het eerste geld werd overgemaakt uit naam van 100WEEKS reageerde Madeleine dan ook opgelucht. Ze was niet bestolen. Met het geld kon ze eten kopen. De kinderen hadden al snel geen honger meer. Maar in de weken die volgden werd het Madeleine steeds duidelijker dat er een nieuw hoofdstuk in haar leven was angebroken. Ze kon plannen, vooruitdenken, werken aan een betere toekomst. Ze huurde een stukje land waarop ze bonen ging verbouwen en kocht een partij aardappelen voor de verkoop. Vooral daar hoopte ze goed mee te verdienen. De meeste weken ging de volledige bijdrage van 100WEEKS in de inkoop zitten, zo'n 8.000 RwF. De verkoop op de markt

leverde op goede dagen een bescheiden winst op van zo'n 2.000 RwF, maar er waren ook dagen dat ze verlies draaide. Op weekbasis bracht het sjouwen met zakken aardappelen weinig meer dan spierpijn. Madeleine realiseerde zich dat ze moest bijsturen. 100WEEKS gaf haar een tweede kans, ruimte om te falen. “Als je arm bent kun je niet zo makkelijk van je fouten leren”, zegt Madeleine. “Dankzij 100WEEKS kon ik dat wel.” Twee zakken aardappelen in de hoek van het winkeltje herinneren nog aan de mislukte onderneming.

Het was haar man Sabin die op het idee kwam voor de kapperszaak. Het eureka-moment kwam toen hij de rode stofwolk voor de zoveelste keer boven de schoolpoort zag opstijgen. “Hij zag de goudmijn het eerst”, lacht Madeleine. Dankzij de wekelijkse betalingen van 100WEEKS had Madeleine het geld voor de nodige investeringen snel bij elkaar. Het duurste was een aansluiting op het elektriciteitsnetwerk: 50.000 RwF, maar wel noodzakelijk voor het gebruik van de tondeuse.

Honger is nu alleen nog een herinnering. Madeleine's oudste zoontje heeft zich ook in de rij voor het winkeltje aangesloten. Als hij aan de beurt is krijgt hij een gratis pakje biscuit. Dat kan er wel vanaf.

Jeaninne

*Een eigen zaak
gaf haar haar trots terug*

Jeaninne

Het is vier uur 's middags, maar het café van Jeannine Ntabanganyimana (29) in Ruhengeri is al afgeladen. Het krappe kamertje is dan ook snel vol. Zo'n 15 gasten, merendeels vrouwen, vullen het zaaltje van wand tot wand. De klanten van de bar zijn vooral dagloners die hier een afzakkertje komen pakken na een lange dag werken op het land. Uit een kleine TV met ingebouwde DVD-speler klinkt kerkgezing. Een keuze die haaks staat op de weinig stichtelijke sfeer in het café. Sluitingstijd? "We blijven open tot het bier op is!" roept Jeannine. De gasten schateren het uit.

Het café verkoopt sorghumbier, een fermentatie-product van een graansoort die in Afrika veel verbouwd wordt. Het vocht kan al na twee dagen brouwen vers worden opgediend uit het fermentatievat. Dikke bruine bubbels drijven ver boven de rand van de emaille mokken waarin het bier geserveerd wordt. Zo zien ze het in Rwanda graag. Een volle mok kost 130 RwF, zo'n 13 eurocent. Daarvan verkoopt Jeannine er elke dag zo'n 400. Ongeveer een kwart daarvan is winst: 15 euro per dag.

Illegale straatverkoop bracht schaamte

Jeannine beweegt zich vaak tussen de klanten, maar wie hier binnenstapt ziet meteen wie de baas is. Ze torent met kop en schouders boven de andere gasten uit. Jeannine draagt een smetteloze rok met een geel-blauw motief en een paars shirt met het gezicht van een zangeres erop, kleren die fel afsteken bij de werkkledij van de stamgasten. Een brede glimlach maakt haar een natuurlijk middelpunt van het sociale gebeuren. Haar nepleren handtas doet dienst als barkassa. Een magneet houdt de munten in de tas bij elkaar.

Voordat Jeannine aan een tweede leven begon als barvrouw verkocht ze tomaten en wortels op een straathoek. Een marktvergunning kon ze zich niet veroorloven. Illegale straatverkoop wordt in Rwanda keihard aangepakt. Ze was daarom continu op de uitkijk voor de politie en belandde vaak in de cel. Haar man moest dan voor hun drie zoons zorgen. De jongste was toen nog maar net één jaar oud. Aan de oudste, toen 7, was het moeilijk uit te leggen waarom hun moeder telkens gearresteerd werd. Wat ze op dat soort momenten voelde? "Schaamte", zegt Jeannine. Het is een van de weinige momenten dat ze niet lacht.

“Maar ik ben vooral trots op de zaak die ik heb opgebouwd. Ik ga nu anders over straat.”

Sinds ze werd geselecteerd voor het 100WEEKS-programma heeft ze nooit meer een cel van binnen gezien. De wekelijkse betalingen maakten het al snel mogelijk het zaaltje aan te schaffen waarin ze haar café heeft gehuisvest. Het krappe barretje bevindt zich op een A-locatie, aan een kruising van twee hoofdwegen die de stadskern van Musanze verbinden met de dichtbevolkte buitengebieden. Het is voor Jeannine ongeveer een half uur lopen vanaf haar huis, maar ze ziet het als een strategische keuze. De wijk zit in de lift. De stad Musanze breidt zich uit in deze richting dus de huren stijgen en de prijzen in de horeca stijgen mee. “Een goede buurt om in te investeren”, zegt Jeannine.

Kleren zijn goed, zelfvertrouwen is beter

De bar loopt zo goed dat Jeannine inmiddels al bijna een miljoen RwF op de bank heeft staan, een kleine duizend euro. Om wat rendement uit het geld te halen heeft ze een koe aangeschaft die haar man Felicien verzorgt. Hij verbouwt tomaten en passievruchten op gehuurd land en verdient daarmee maar zo’n 10.000 RwF (10 euro) per maand. Bij lange na niet genoeg voor het gezin. Gelukkig zijn de inkomsten uit de bar ruim voldoende om van te leven.

De kinderen zijn inmiddels ook in nieuwe kleren gestoken. Haar oudste, nu 9, helpt een handje in de bar met het verzamelen van betalingen en het serveren van drankjes. Hij deelt duidelijk niet zijn moeder’s voorliefde voor felle kleuren, (hij draagt een olijfgroen shirtje en een bruine broek) maar hij heeft dezelfde aanstekelijke glimlach. “Dat ik nieuwe kleren voor hem kan kopen is leuk”, zegt Jeannine. “Maar ik ben vooral trots op de zaak die ik heb opgebouwd. Ik ga nu anders over straat.”

Epiphanie

Wedt niet op één paard

Epiphanie

De kleine boerderij van Epiphanie Umahoza (40) staat op een dun strookje land bij de top van een berg die twee kilometer boven het Burera-meer uittorent. Het uitzicht is adembenemend. Hoog in de bergen is het aanmerkelijk koeler dan beneden, en ook stiller. Motorlawaaï en stemgeluid hebben plaats gemaakt voor het getsjirp van krekels. Het leven van alledag lijkt ver weg.

Onder een bananenboom staat de woning waar Epiphanie samen met haar man eigenaar van is. Ze woont er al sinds hun huwelijk, meer dan 20 jaar geleden. Het uitzicht verveelt nooit, maar Epiphanie ziet niet alleen schoonheid in het berglandschap. Ze weet nog goed hoe haar ouders in 1995 op de vlucht sloegen uit het afgelegen bergdorp net voordat het werd ingenomen door soldaten. Zij bleef met haar zussen achter. Haar moeder keerde nooit meer terug uit het Congolese vluchtelingenkamp waar ze een veilig onderkomen hoopte te vinden.

Waterleiding verdient zichzelf terug

Ook het meer herbergt een geheim. Het prachtige water is vervuild, niet geschikt om bananenbier mee te brouwen. “Dat was een van de redenen dat ik een waterleiding heb aangelegd”, zegt Epiphanie.

Een dure grap op een afgelegen plaats als deze. Voor een bescheiden koperen pijp met een verbruiksmeter telde ze 120.000 RwF (zo’n 120 euro) neer. Toch levert het brouwen van bananenbier elke twee à drie weken zo’n 7.000 RwF winst op. Een leuk extraatje, want ze heeft er relatief weinig werk aan. Ook komen mensen uit de buurt wel eens langs om jerrycans te vullen met water. Epiphanie krijgt daar dan 200 RwF per keer voor.

Voordat Epiphanie begon aan haar 100WEEKS leefde ze van een klein handeltje in bananen. Ze verdiende daarmee 2.000 RwF per dag, maar was een groot deel daarvan ook weer kwijt aan de huur van het land waarop ze die bananen verbouwde. Haar man Jean werkt in een nabijgelegen mijn waar onder andere goud wordt gedolven. Zijn maandsalaris bedraagt zo’n 30.000 RwF per maand, maar een deel daarvan moet hij verplicht in zijn pensioen stoppen. Samen verdienden ze bij lange na niet genoeg. Eten ging nog net, maar extra kosten waren vaak fnuikend. Vooral de opleiding van de kinderen was moeilijk te bekostigen. Schoolboeken, uniformen, lunches: Epiphanie schat de kosten voor haar twee kinderen op zo’n 100.000 RwF per trimester. Ze ging vaak leningen aan om alles te kunnen betalen.

“Ik mag wat ik heb gekregen
niet verkwisten. Ik ben verplicht
er het beste van te maken.”

Zomaar geld krijgen: ‘Misschien heb je je vergist?’

Toen ze op de stadsmarkt in het beneden gelegen dal bananen aan het verkopen was, werd ze benaderd door een lokale bestuurder van de partnerorganisatie van 100WEEKS in Rwanda, Caritas. “Hij zei dat er een project in onze parochie van start ging waarbij je elke week geld kreeg”, lacht Epiphanie. “Ik dacht dat dit soort liefdadigheid alleen voor de allerzwaksten was bedoeld. Mensen die niet konden werken door ziekte bijvoorbeeld.” Haar reactie: “Misschien heb je je vergist? Ben je naar iemand anders op zoek?”

Maar de keuze voor Epiphanie was juist in overeenstemming met de werkwijze van 100WEEKS, dat zich richt op mensen die in armoede leven, maar wel economisch actief zijn. Dat zijn degenen die de beste kans hebben om op eigen kracht aan armoede te ontsnappen. “De man van Caritas zei: ‘we zien je vaak lopen met die tros bananen op je hoofd voor de markt’”, herinnert Epiphanie zich.

Ze pakte de kans met beide handen aan. Ze nam zich voor zoveel mogelijk van het 100WEEKS-geld te investeren in zaken die rendement zouden opleveren. Op haar afgelegen boerderij betekende

dit dat het geld in landbouw en veeteelt werd gestopt. Ze kocht een geit voor 50.000 RwF, een drachtige koe voor 400.000 RwF. Ze plantte een avocadoboom in haar tuin, groef een put om bananenbier in te brouwen en schaffte uiteindelijk ook een veldje aan in de vallei, waarop ze gam en bonen verbouwt. Ze verkoopt ook nog steeds bananen.

Doordat ze zoveel verschillende inkomstenbronnen heeft is haar financiële situatie stabiel. Als het bananenbier een keer mislukt, hoeft ze zich niet meteen in de schulden te steken. De reden dat ze het niet eerder deed? Simpel: geen geld. “Land is niet gratis. Een koe ook niet.” Iets verdienen gaat makkelijker als je eerst wat uit kunt geven.

Soms denkt Epiphanie nog wel eens terug aan haar eerste storting van 100WEEKS. Die ging volledig op aan een schuld die ze gemaakt had voor de aanschaf van schooluniformen. Ze voelde zich bevrijd. “Ik zag de hand van God erin, een wonder”, zegt Epiphanie. De bijzondere kans die ze heeft gekregen schept ook verantwoordelijkheid, zo vindt ze. “Ik mag wat ik heb gekregen niet verkwisten. Ik ben verplicht er het beste van te maken.”

Agnes

*Vocht
dapper maar
verloor haar
strijd*

Agnes

Agnes Nyirajyambere (45) weet niet hoe haar medicijnen heten. Ze kan de namen op de potjes niet lezen. Als dochter van een keuterboer is ze vroeger niet eens naar de basisschool geweest. Wel weet ze precies hoeveel de pillen kosten als je ze aanwijst. Carbamazepine, een middel tegen epilepsie: 800 RwF. Nevirapine, een aidsremmer: 4.800 RwF. Een emaille beker met geneeskrachtige kruiden: 5.500 RwF. Elk voorraadjie gaat ongeveer een maand mee. Wat als ze geen nieuwe meer kan kopen? “Ik probeer er niet aan te denken”, zegt Agnes.

Agnes woont alleen. Drie van haar vijf kinderen stierven in de nasleep van de genocide van 1994, die ook haar man het leven kostte. Van hem kreeg ze hoogstwaarschijnlijk HIV. Hij werkte in een fabriek aan de andere kant van het district Musanze en was vaak de deur uit. Als je elkaar lang niet ziet kan er wel eens wat gebeuren, zegt Agnes. Kwaad is ze niet. Haar man was al dood toen ze de diagnose kreeg. Er is gelukkig nog wel familie over. Een van haar kleinkinderen, een jongen van 13, komt soms over de vloer om te helpen met koken. Agnes kan

niet goed tegen het vuur. “Ik kan de rook niet meer aan”, zegt ze. Ze woont in een voor lokale begrippen aangename woning die door de katholieke kerk gebouwd is. Die doet hier veel aan liefdadigheid voor weduwen. Haar aidsmedicatie werd vroeger ook door hen betaald. Toen ze in het 100WEEKS-programma zat betaalde ze die goeddeels zelf. Een paar weken terug liepen de betalingen ten einde. Sindsdien is ze weer aangewezen op de kerk.

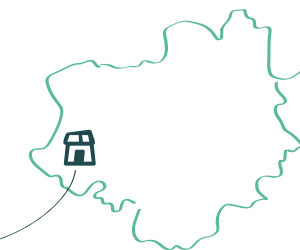
Niet iedereen kan zelf aan armoede ontsnappen

Agnes is een van de deelnemers aan het 100WEEKS-programma die waarschijnlijk nooit op eigen kracht aan de armoede zal ontsnappen. Er zijn teveel factoren die haar tegenwerken. Haar zwakke gezondheid maakt het werken moeilijk. Het maandelijkse prijskaartje van haar medicijnen maakt sparen bijna onmogelijk. Zo’n 20% van alle 100WEEKS-deelnemers valt in deze categorie. Na twee jaar ondersteuning vallen ze terug naar het inkomensniveau waarop ze begonnen. Toch kunnen de wekelijkse betalingen in die tijd ook veel verschil maken.

Busogo

“Ik zit veel binnen dus ik vind het leuk als het hier vrolijk is.”

Voordat Agnes haar HIV-diagnose kreeg stond ze op de markt. Ze verkocht tomaten, pinda's aubergine, en ndagara, gedroogde zoetwatervisjes die wat weg hebben van kleine sardines. Toen ze last begon te krijgen van wegtrekkers wist ze dat er iets mis was. Het bleken epileptische aanvallen, een bijwerking van haar HIV-besmetting. Het lange staan ging niet meer. Ze ging te rade bij een traditionele Rwandese gebedsgenezer, maar de medicatie die ze van hem kreeg had weinig effect en ze verloor snel gewicht. “Op het laatst was ik graatmager”, zegt Agnes. Een conventionele arts schreef een recept voor de aidsremmers die ze nog steeds gebruikt. Het redde haar leven, maar betekende een dubbele financiële last. Ze kon minder werken, maar moest toch meer uitgeven.

Geld helpt altijd

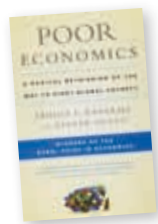
Twee jaar in het 100WEEKS-programma hebben Agnes wel sterker gemaakt. Ze had altijd voldoende geld om goed te eten en de afwezigheid van geldzorgen gaf haar rust. Ze werkt nu graag weer in de moestuin die haar huis omringt, waarin ze spinazie kweekt. De maandelijkse stortingen maakten het ook mogelijk om af en toe wat extra's te kopen. Zo schafte ze een paar nieuwe stoelen aan - fijn voor als er gasten zijn - en gaf ze haar huis een nieuw likje verf. “Ik zit veel binnen dus ik vind het leuk als het hier vrolijk is”, zegt Agnes.

Van het geld kocht ze ook een ooi die inmiddels is bevallen van een klein lammetje. Die wol levert straks nog een klein beetje extra geld op, net als de verkoop van de dieren voor de slacht dat zal doen. Agnes droomt wel eens van een groter stukje land om gewassen op te verbouwen, maar dat geld is er simpelweg niet. “Maar ik weet ook niet zeker of ik sterk genoeg ben om het te bewerken”, zegt Agnes.

Onderzoek

Een kort overzicht van een aantal belangrijke publicaties op het gebied van armoede en cash transfers die laten zien dat geld geven echt werkt.

Poor Economics: a Radical Rethinking of the Way to Fight Global Poverty

Boek (2011) waarin economen Esther Duflo en Abhijit Banerjee een nieuwe, experimentele aanpak van het armoedeprobleem propageren. Duflo en Banerjee zijn voorstanders van *data-driven* ontwikkelingssamenwerking waarin middels wetenschappelijk onderzoek gezocht wordt naar de meeste effectieve methodes. De twee wonnen in 2019 een Nobelprijs voor hun onderzoek. Beiden publiceerden ook over het belang van cash-transfers bij armoedebestrijding. Banerjee was in 2016 onder meer mede-auteur van: *Debunking the Stereotype of the Lazy Welfare Recipient, Evidence from Cash Transfer Programs*

Benchmarking a WASH and Nutrition Program to Cash in Rwanda

Een grootschalige studie (2018), gefinancierd door Google en USAID, het Amerikaanse overheidsorgaan voor ontwikkelingssamenwerking. In het onderzoek wordt een cash-transfer programma vergeleken met een ‘gewoon’ hulpprogramma dat onder meer bestaat uit voedselhulp. Cash bleek het sterkste effect te hebben op het fysieke welzijn van kleine kinderen. Kinderen in de gezinnen die een groot geldbedrag ontvingen groeiden sneller dan die in de controlegroep.

Scarcity: Why Having Too Little Means So Much

Een populair-wetenschappelijk boek (2013) over de manier waarop armoede het denken en het brein beïnvloedt. De titel deed veel om een nieuwe, wetenschappelijk onderbouwde, manier van denken over armoede tot mainstream gedachtengoed te maken. In Scarcity laten de auteurs, twee hoogleraren van Harvard en MIT, zien hoe armoede ertoe leidt dat mensen minder slim omgaan met het kleine beetje dat ze hebben. Dit kan mensen in een neerwaartse spiraal brengen. Een spiraal die doorbroken kan worden door mensen meer (financiële) middelen te geven.

The Cash Dividend: The Rise of Cash Transfer Programs in Sub-Saharan Africa

Een vergelijkende studie (2012) van de Wereldbank waarin 134 cash-transfer programma's uit Afrika bezuiden de Sahara met elkaar worden vergeleken. De auteurs merken op dat cash-transfer programma's de laatste jaren enorm in aantal en verscheidenheid zijn gegroeid. De interventies blijken een positief effect te hebben op een lange lijst aan variabelen, waaronder voedingspatronen, opleidingsniveaus, huwelijksleeftijd en SOA-infecties.

Stap-voor-stap

De 100-WEEKS werkwijze samengevat.

1

100WEEKS kiest zorgvuldig lokale partners. Zij kennen de situatie ter plaatse en weten daarom welke vrouwen in extreme armoede leven, maar wel een kans hebben hieruit te komen met de juiste hulp.

2

Bij de selectie van deelnemers door de partner worden lokale stakeholders betrokken. De lokale gemeenschap moet het eens zijn met de selectie. Dit leidt tot een breed draagvlak en voorkomt zoveel mogelijk problemen, zoals jaloezie.

3

100WEEKS-medewerkers nemen voor aanvang van het programma een baseline survey af en controleren of deelnemers aan gestelde eisen voldoen. Hierna krijgen deelnemende vrouwen een mobieltje en een werkboek uitgereikt met uitleg over het programma en de training.

4

Het 100WEEKS-programma begint met een eerste storting van z.g. mobile money op het verstrekte mobieltje. De vrouwen krijgen 100 keer op maandagochtend geld gestuurd. Coaches, in dienst van de lokale partner, geven training en begeleiden de vrouwen aan de hand van een door 100WEEKS opgesteld curriculum. De vrouwen komen wekelijks samen in groepen van 20 en steunen elkaar.

5

Elk kwartaal belt een 100WEEKS-enquêteur vanuit het 100WEEKS pop-up callcenter met de vrouwen om een survey af te nemen. Zo houdt 100WEEKS een vinger aan de pols rondom de ontwikkeling van de programma-deelnemers en meet 100WEEKS de impact van het programma.

6

De verzamelde data over de impact van het 100WEEKS-programma worden lokaal gebruikt om het programma te sturen en internationaal gedeeld met donateurs in de vorm van infographics en een online dashboard.

100weeks.nl
info@100weeks.nl

Postadres:
Postbus 95001
1090 HA Amsterdam

Bezoekadres:
Mauritskade 64
1092 AD Amsterdam

KvK:
64358070

RSIN:
855631570

Bank:
NL53 RABO 0307191311

Redactie:
Eric van den Berg

Vormgeving:
Stratford Design

Fotografie:
Sven Torfinn

Lithografie en druk:
Wilco

GOED DOEL

100WEEKS heeft ANBI status

10 WEEKS

Temporary cash for permanent change